

که داده قدیم را بر این که در اولین سال بردن آن تفاوت دارد

$H_0: \mu \geq 150$ در مقابل $H_1: \mu < 150$ و $\alpha = 7.5\%$ آزمون کنید

H_1 رد شود: $z_{\alpha} = 1.96$

ص ۱۳۰ در جدول جدول و جابجایی
 $z_{\alpha} = -z_{1-\alpha}$ استقرا میکنیم

$P(\frac{\sqrt{n}}{\sigma}(\bar{x} - 150) < -1.96)$

پایین تر است

در غیر این صورت H_0 پذیرفته می شود

$-\infty < \mu < \infty$

توزیع نرمال

برای بعضی متغیرها که شکل صدقشان در واقعیت همان نیست اگر در شرط زیر صدق کند توزیع نرمال است

- $P(\mu - 8 < X < \mu + 8) = 74\%$
- $P(\mu - 26 < X < \mu + 26) = 94\%$
- $P(\mu - 48 < X < \mu + 48) = 99\%$

دارای توزیع نرمال است

توزیع نرمال $Z \sim N(0, 1)$

دست دیگر هم یک هم متغیر است

اگر 3 داده باشیم از این جدول ساختار بدست می آید (3 جزو است $z = 1.96$)

آر ما دست داده 3 را می توانیم از بالای آن بدست آوریم

عدد 145 صدق مرتبه 95 توزیع نرمال است

$z = 1.96$ مرتبه چند را بصورت آن می بینیم در جدول

توزیع استواریت

اگر جامعه نرمال باشد (σ^2) می توانیم نمونه n از آن بگیریم $X_1, \dots, X_n$

توزیع χ^2

(σ^2) n یک نمونه n از آن بگیریم $X_1, \dots, X_n$

$\chi^2 = \frac{\sum (x_i - \mu)^2}{\sigma^2} \sim \chi^2(n)$
 استناد

در مفردات با استفاده از روش کمترین توان دوم a در پارامتریک بین n نقطه (x_i, y_i) و a و b می‌باشد

$$Q = \sum_{i=1}^n \epsilon_i^2 = \sum_{i=1}^n (y_i - ax_i - b)^2$$

حال می‌دانیم در یک عبارت درجه دوم اگر

ضریب x^2 مثبت است $\rightarrow$ $\min$ دارد و نیز اگر ضریب x^2 منفی است $\rightarrow$ $\max$ دارد

چون در عبارت a و b یک نسبت به a داریم به نسبت به a مشتق بگیریم و برابری که بشود $\min$ در a می‌باشد
 مشتق دوم آن را بگیریم - بر آن این به مشتق دوم بگیریم از $\textcircled{1}$ استفاده کنیم

چون در a و b چون a و b در a و b نسبت به a و b مشتقات $\min$ در a و b

$$\frac{\partial Q}{\partial a} = 0 \quad \frac{\partial Q}{\partial b} = 0$$

$$\hat{a} = \frac{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sum (x_i - \bar{x})^2}$$

و از آن جا

$$\hat{a} = \frac{\sum x_i y_i}{\sum x_i^2}$$

ببین $b = \bar{y} - \hat{a}\bar{x}$ نشان دهنده خط میانه است

$$y = \hat{a}x + \hat{b}$$

که آن را خط رگرسیون x و y می‌گویند. در تانگن a از آن a و b از آن b می‌گویند

$$y = \hat{a}x + \hat{b} \quad \text{و} \quad \sum_{i=1}^n y_i = n\bar{y} = n(\hat{a}\bar{x} + \hat{b})$$

$$n\bar{y} = n\hat{a}\bar{x} + n\hat{b} \quad \text{و} \quad \sum_{i=1}^n x_i = n\bar{x} = n(\hat{a}\bar{x} + \hat{b})$$

$$\sum_{i=1}^n x_i = n\bar{x}$$

در صورتی که متغیر بیوسه باشد آماره قضا عددی است

دو زیر مجموعه تابع توزیع یک تابع غیر نزولی است ϕ تابع توزیع نرمال استاندارد $\Phi(z) = P(Z \leq z)$

$$P(Z > 1) = 1 - P(Z \leq \frac{5}{4}(1-\pi)) = 1 - \Phi(\frac{5}{4}(1-\pi))$$

برای رسم اشک به هر عدد رسم داشته باشیم

دو تابع هم تابع توانی $(F(x))$ غیر نزولی اند ϕ نیزیک تابع غیر نزولی است

نیز ϕ نیز نزولی است π نیز یک است

$$\pi(0) = 1 - \Phi(\frac{5}{4}) = 0.9938$$

آزمون در سطح α

آزمون فرض $H_0: \theta = 0$ و $H_1: \theta = 1$ آزمون در سطح α گویند

اگر فقط اگر تابع توانی این آزمون در سطح α زیر صاف باشد $\pi(\theta) \leq \alpha$

آزمون با اندازه α

در صورتی که $\pi(\theta) = \alpha$ آنگاه آزمون مذکور را آزمون با اندازه α گویند

دان که زودتر با اندازه α این سطح α است ولی عکس این را بگویند

آزمون های در ارتباط با توزیع نرمال

مثلاً بیاییم بگویم که برای آزمون فرض $H_0: \theta = 0$ و $H_1: \theta = 1$ آماره قضا زیر را در نظر بگیریم

۱. بیان روش فرضی آماره H_0 و H_1 (کافاً روشی است که در کتاب آمده)

۲. انتخاب اندازه یا سطح آزمون (منظور α)

۳. انتخاب سطح یا آماره آزمون مناسب مثلاً $X_1, \dots, X_n$ از توزیع مولد برآید

۴. انتخاب معیار یا آماره آزمون مناسب مثلاً $T = g(X_1, \dots, X_n)$ (آماره آزمون)

۵. استقرا در باره آماره آزمون T انتخاب معیار α

۶. $\alpha = \sup_{\theta \in H_0} \pi(\theta)$ (تایید رد H_0)

$\beta = \sup_{\theta \in H_1} \pi(\theta)$ (تایید رد H_1)

تابع توان آزمون

$\pi(\theta) = P(H_1 | \theta)$

توان آزمون $(\beta = P_{H_1}(T > 3)) = 1 - \beta = P_{H_0}(T < 3)$

$\beta = P_{H_1}(A_1) = P_{H_1}(T > 3)$ (ع یا د ۱۰)

تکس $T < 3$

$$\beta = \sum_{t=3}^{10} \binom{10}{t} \left(\frac{1}{2}\right)^t \left(\frac{1}{2}\right)^{10-t} = 0.14748$$

توان آزمون $= 1 - \beta = 0.85252 = P_{H_1}(A_1)$

بزرگش H_1 یا پذیرش این که H_1 درست باشد.
 می-توان آزمون بزرگتر است. قدرت تعمیم گیری ما بین تراس.

سوال ۱۲ در مثال قبل فرض کن $H_0: p \in [0, \frac{1}{2}]$ و $H_1: p \in (\frac{1}{2}, 1]$
 برای آزمون H_0 در مقابل H_1 با صیبه $T < 2$ تعریف کنیم. اولاً تابع توان و تابع عملکرد آزمون را بنویسید. آیا α و β را می-توانید پیدا کنید. عدد فرضی بزرگ از α چقدر می-تواند باشد.

سوال ۱۳ در مثال قبل $H_0: p \in [0, \frac{1}{2}]$ و $H_1: p \in (\frac{1}{2}, 1]$ و $T < 2$
 $\pi(p) = P_p(T < 2)$

$\pi(p) = P_p(-H_0) = P_p(T < 2) =$
 به خصوص باشد مقدار $\pi(p)$ را بنویسید.

$$\sum_{t=0}^1 \binom{10}{t} p^t (1-p)^{10-t} \quad \text{for } 0 < p < \frac{1}{2}$$

$$\pi(p) = (1-p)^9 (49p) \quad \text{for } \frac{1}{2} < p < 1$$

موتی که تابع کثیر العقد است. (انطباق است) و موت تمام توان می-تواند پذیرد این یک تابع صعودی است.
 اگر منحنی تغییر دوباره $0 < p < \frac{1}{2}$ تردید است. (این این منحنی را می-توانیم موت و فراموش α را حساب کنیم)
 موت $0 < p < \frac{1}{2}$ و $0 < p < \frac{1}{2}$ $\sup \pi(p) = 0.45$ پس در نتیجه α می-تواند بزرگتر از 0.45 نباشد.

بسیاری مقدار مشاهده شده μ و σ که فرضیه H_0 است.

در صورتی که پدیده‌های گوناگون متعلق داشته باشند. فرض H_0 به نفع H_1 در می‌آید. در اینجا سفید است پذیرفته می‌شود.

در این به مقاله مورد بررسی می‌پردازیم

چون گیرنده جانبداری مورد بررسی داشته تفاوتی از کیفیت می‌شود که H_0 (در H_1) است. (در اینجا H_0 را می‌پذیریم)

در این صورت حالات زیر بررسی می‌شود.

تأثیر آزمون H_0 در مورد میانگین (μ)

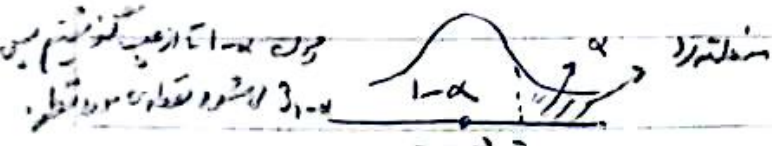
برای این که آزمون H_0 را در مورد میانگین جانبدار بررسی کنیم، باید معلوم بود μ و σ مجهول بود و در این حالت آزمون H_0 به H_1 می‌گردد. لذا داریم: H_0 معلوم است.

در این صورت می‌تواند یکی از حالات زیر باشد.

۱- $H_0: \mu = \mu_0$ در مقابل $H_1: \mu > \mu_0$ که در اینجا μ_0 (در H_1) در تقابل معلوم هستند. یعنی H_0 است آزمون را نسبت به H_1 برای فرض H_0 در مقابل H_1 آماره مناسب عبارت است از:

$$Z = \frac{\bar{X} - \mu_0}{\sigma/\sqrt{n}}$$

در این صورت فرض H_0 را در سطح α می‌پذیریم. اگر $Z > Z_{1-\alpha}$ (در این جا $Z_{1-\alpha}$ است)

در صورتی که $H_0: \mu = \mu_0$ در مقابل $H_1: \mu < \mu_0$ (آماره مناسب است) $Z < -Z_{1-\alpha}$ فرض H_0 را رد می‌کنیم. این گونه آزمون در باره فرضیه H_0 در مقابل H_1 فرضیه H_0 است.

در این حالت آزمون را نسبت به H_1 در مقابل H_0 می‌کنیم. چون μ و σ مجهول است. $H_0: \mu = \mu_0$ در مقابل $H_1: \mu < \mu_0$ آماره مناسب $Z = \frac{\bar{X} - \mu_0}{\sigma/\sqrt{n}}$ است. (در این فرضیه آزمون H_0 در مقابل H_1 آماره مناسب است)

نشان بدهید که $\pi(p) = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \left(\frac{1-p}{p} \right)^{\frac{1}{2}}$ -

$$\pi(p) = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \left(\frac{1-p}{p} \right)^{\frac{1}{2}}$$

توزیع $\pi(p)$ در یک بازه از $\frac{1}{2}$ تا 1 است. این در تقارن $\frac{1}{2}$ است. پس

$$\alpha = \pi\left(\frac{1}{2}\right) = \left(\frac{1}{2}\right)^{\frac{1}{2}} = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

توان β تا به است معده در بازه $\left(\frac{1}{2}, 1\right)$ این وقت که $\pi(p)$ است

در آزمون در $\frac{1}{2}$ است. این معده در $\frac{1}{2}$ و $\pi(p)$ در $\frac{1}{2}$ است. $\beta = \pi(p)$

مثال ۱ نمونه $X_1, \dots, X_n$ از توزیع نرمال (آدم) $N(\mu, \sigma)$ لغت کردن برای $H_0: \mu = 0$ در مقابل $H_1: \mu = 1$ آماره $\bar{X}$ را که $\bar{X} > 1.64$ لغت کردن خطای اول α است. β را در صورت معده $\mu = 1$ از $\sigma = 1$ و $n = 100$ محاسبه کنید.

$$\alpha = P_{H_0}(\bar{X} > 1.64) \quad \bar{X} \sim N_{H_0}\left(0, \frac{1}{\sqrt{100}}\right)$$

$$\alpha = P\left(Z > \frac{1.64 - 0}{\frac{1}{\sqrt{100}}}\right) = P(Z > 16.4) = 1 - P(Z \leq 16.4) = 1 - 1.0000 = 0.0000$$

در جدول نرمال نگاه کنیم. $P(Z \leq 16.4) = 1.0000$

$$\beta = P_{H_1}(\bar{X} \leq 1.64) = P_{H_1}\left(\bar{X} \leq 1.64\right) \quad X \sim N_{H_1}\left(1, \frac{1}{\sqrt{100}}\right)$$

$$\beta = P\left(Z \leq \frac{1.64 - 1}{\frac{1}{\sqrt{100}}}\right) = P(Z \leq 6.4) = 0.9999$$

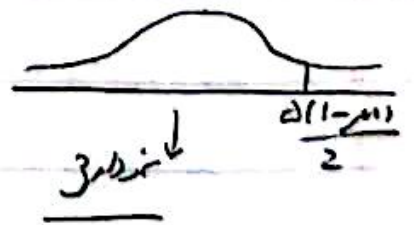
مثال ۲ در صورت $H_0: \mu = 0$ در مقابل $H_1: \mu = 1$ آماره $\bar{X}$ را که $\bar{X} > 1$ لغت کردن خطای اول α است. β را در صورت معده $\mu = 1$ از $\sigma = 1$ و $n = 100$ محاسبه کنید.

$$\alpha = P_{H_0}(\bar{X} > 1) = P\left(Z > \frac{1 - 0}{\frac{1}{\sqrt{100}}}\right) = P(Z > 10) = 1 - P(Z \leq 10) = 1 - 1.0000 = 0.0000$$

$$\beta = P_{H_1}(\bar{X} \leq 1) = P_{H_1}\left(\bar{X} \leq 1\right) \quad X \sim N_{H_1}\left(1, \frac{1}{\sqrt{100}}\right)$$

$$\beta = P\left(Z \leq \frac{1 - 1}{\frac{1}{\sqrt{100}}}\right) = P(Z \leq 0) = 0.5$$

در صورت معده $\mu = 1$ از $\sigma = 1$ و $n = 100$ محاسبه کنید. $P(Z \leq 0) = 0.5$

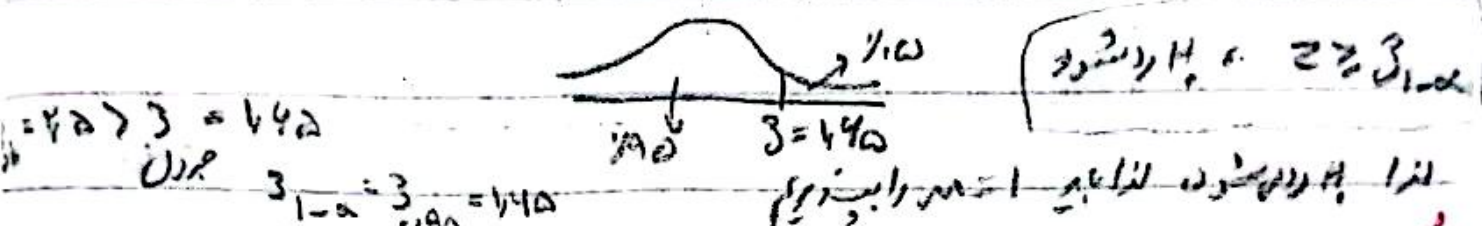
(۱۰۰٪)

دستر که $P(Z = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}} > c) = \alpha$ *
 و این c همان $z_{1-\alpha}$ است.

سوال ۱ (ادامه از سوال ۸) (وابسته معلوم) $H_0: \mu = 0$ $H_1: \mu = 1$ $\alpha = 0.05$ در سطح $\alpha = 0.05$
 آزمون کنید و فرض کنید برای این آزمون نمونه $n = 25$ حجم $n = 25$ اختیار و در این نمونه میانگین $\bar{x} = 1.5$ مشاهده است. (ابتداءً هیچ چیزی را نمی دانیم)

آماره آزمون $Z = \frac{\sqrt{n}(\bar{x} - \mu_0)}{\sigma}$

این داده ها و محاسبات مربوط به سطح $\alpha = 0.05$ جدول زیر را ببینید.

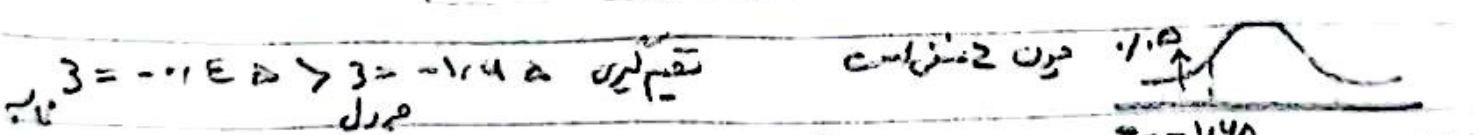

سوال ۱۲ (ادامه از سوال ۱۱) $H_0: \mu = 2$ $H_1: \mu = 1$ $\alpha = 0.05$ در سطح $\alpha = 0.05$

حجم $n = 36$ (فرض کرده ایم) و در این نمونه میانگین $\bar{x} = 1.85$ مشاهده است. فرض کنید در مورد H_0

$Z = \frac{\sqrt{n}(\bar{x} - \mu_0)}{\sigma} = \frac{\sqrt{36}(1.85 - 2)}{1} = 3(1.85 - 2) = -1.5$

پس H_0 بپذیرفته می شود.

(۲) فرض کنید $H_0: \mu \leq \mu_0$ در مقابل $H_1: \mu > \mu_0$ که هر یک عدد معلوم است.

برای آزمون H_0 در مقابل H_1 آماره آزمون عبارت است از $Z = \frac{\sqrt{n}(\bar{x} - \mu_0)}{\sigma}$

و در سطح α در سطح α رد می شود اگر $Z > z_{1-\alpha}$

توجه: در این آزمون اگر H_0 درست است و H_1 بپذیرد، خطای نوع اول رخ می دهد. اگر H_1 درست است و H_0 بپذیرد، خطای نوع دوم رخ می دهد.